

1R BATX · ECO1 · UNITAT 10

El sistema financer, les finances personals i la ciberseguretat

Sistema financer, productes financers i TAE, estalvi i risc, cadena de blocs, ciberseguretat i banca ètica

10

PER COMENÇAR

En aquesta unitat aprendràs a...

Explicar com el sistema financer canalitza l'estalvi cap a la inversió i quin paper hi tenen els intermediaris.

Comparar productes financers amb el TIN i la TAE i calcular-ne el cost total.

Distingir entre estalviar, invertir i finançar-se, i relacionar risc, rendibilitat, liquiditat i diversificació.

Descriure què són una cadena de blocs i una criptomoneda, i reconèixer-ne els riscos.

Detectar un frau digital i protegir els diners i les dades amb hàbits de ciberseguretat.

SITUACIÓ DE PARTIDA · CAS FICTICI

Una situació de partida

És maig i l'Observatori econòmic de Valldelana vol saber com guarda i com mou els diners la gent del barri. La Inés Varela els ha aconseguit una hora a l'oficina d'informació financera d'un servei municipal. Abans d'anar-hi, el grup s'adona d'una cosa estranya: gairebé tothom té un compte, una targeta i un mòbil per pagar, però gairebé ningú no sap què hi ha al darrere. Com financen els bancs els préstecs i què passa amb els diners dipositats? Què vol dir exactament una TAE? Com se sap si un missatge «del banc» és de veritat?

❓ **Quan deixes diners en un compte, on creus que van a parar? Qui hi guanya?**

❓ **Una oferta diu «interès del 2 % i sense comissions». Què voldries saber abans de fer-ne cas?**

❓ **Una persona de 17 anys rep un missatge «del banc» que li demana que entri en un enllaç per «desbloquejar» el compte. Què faria una persona prudent?**

MAPA DE LA UNITAT

Què veurem

10.1 El sistema financer i els seus intermediaris

10.2 Productes financers: comptes, préstecs, assegurances i TAE

10.3 Estalviar, invertir i finançar-se: risc i diversificació

10.4 Cadena de blocs, criptomonedes i ciberseguretat

10.5 Banca ètica, finances solidàries i mercats financers globals

El circuit de l'estalvi

1. **Capacitat de finançament**
   Una família que estalvia: li sobren diners.
2. **Intermediaris**
   Bancs, asseguradores i fons capten l'estalvi.
3. **Necessitat de finançament**
   Una empresa que vol comprar una màquina.
4. **Inversió**
   L'estalvi torna al flux circular de la renda.

CLAVE

El sistema financer canalitza l'estalvi cap a la **inversió**; a canvi, els intermediaris cobren un marge i assumeixen riscos.

El marge d'un banc fictici

10 milions en dipòsits

Paga un 1,0 % pels dipòsits i en presta 8 milions al 4,5 %.

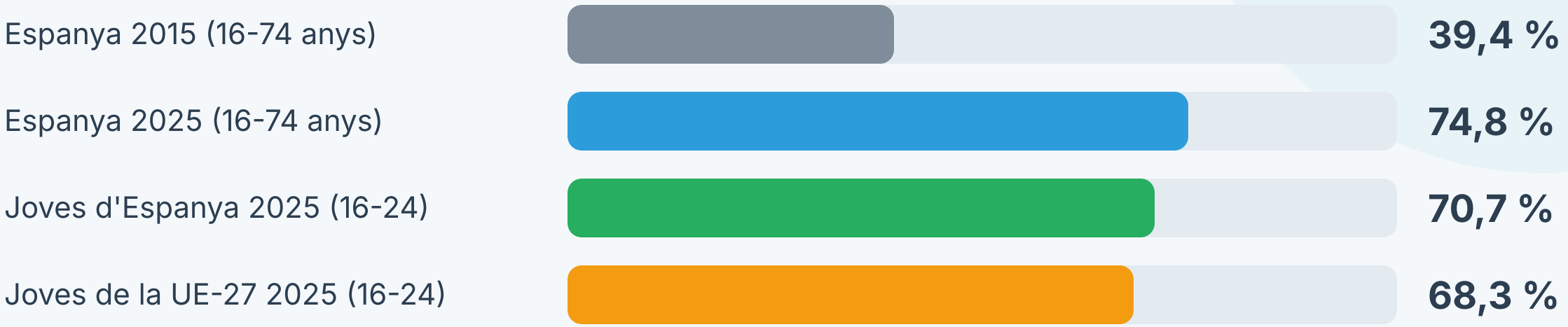
1. **Cobrats.** 8.000.000 × 4,5 % = 360.000 €.
2. **Pagats.** 10.000.000 × 1,0 % = 100.000 €.
3. **Marge.** 360.000 − 100.000 = 260.000 €, un 3,25 % dels diners prestats.

✔️ **D'aquest marge han de sortir les despeses, els impagaments i el benefici.**

10.1 · DADA · EUROSTAT

Banca per internet

Persones que fan servir la banca per internet (%).

Font: Eurostat, isoc_ci_ac_i (consulta: 11/2026).

CLAVE

La banca digital és més còmoda, però també obre la porta als **fraus**.

10.2 · CAS · 6.000 € A 36 MESOS (FICTICI)

Dues ofertes per al mateix préstec

CONCEPTE	OFERTA A (TIN 5 %, COMISSIÓ 2 %)	OFERTA B (TIN 6 %)
Quota mensual	179,83 €	182,53 €
Total pagat	6.473,71 €	6.571,14 €
Diners que rep	5.880,00 €	6.000,00 €
Cost total	593,71 €	571,14 €
TAE	6,54 %	6,17 %

CLAVE

L'oferta B costa uns **22,57 €** menys tot i tenir el TIN més alt: compara la TAE, no el TIN.

Tres criteris i una eina

Rendibilitat

Quant es pot guanyar.

Risc

Quant pot variar o perdre's el resultat.

Liquiditat

En quant de temps es converteix en diners sense perdre valor.

Diversificació

Reparteix els diners entre actius que no es mouen igual; no elimina el risc de mercat.

CLAVE

Una oferta que promet molta rendibilitat **sense risc** és sempre sospitosa.

150 € al mes durant deu anys

18.000 € aportats

150 € × 12 × 10 anys; inflació del 2,5 % (supòsit didàctic).

1. **Al 2 %.** Capital final de 19.889,52 €, amb 1.889,52 € d'interès.
2. **Al 4 %.** Capital final de 22.004,39 €, amb 4.004,39 € d'interès.
3. **Amb inflació.** Els 19.889,52 € del 2 % valen 15.537,66 € d'avui; la rendibilitat real és −0,49 %.

✔ **El saldo del compte pot pujar i, tot i així, perdre's poder adquisitiu.**

Senyals d'alarma d'un frau

Urgència

«Respon en trenta minuts o perdràs el compte.»

Enllaç estrany

Et demana que hi cliquis per «desbloquejar» o «cancel·lar».

Clau o codi

Cap banc et demana la clau per telèfon ni per missatge.

Guany assegurat

Un guany enorme i segur: no existeix de manera estable.

CLAVE

No responguis ni cliquis: comprova-ho per un altre canal. Si has caigut en un frau, avisa el banc i truca al **017**.

La taxa d'estalvi de les llars

Percentatge de la renda disponible que no es gasta.

Font: Eurostat, tec00131 (consulta: 11/2026).

CLAVE

L'estalvi no és una xifra estable i una mitjana **amaga** les diferències entre llars.

REPÀS

Idees clau

- **Sistema.** Estalvi, inversió i intermediaris, mercats primari i secundari, marge d'interessos i regulació.
- **Productes.** Comptes, préstecs, hipoteques, assegurances, tin i tae, fix i variable.
- **Estalviar.** Pressupost i fons d'emergència, risc, rendibilitat, liquiditat, diversificació, interès compost i inflació.
- **Cripto i ciberseguretat.** Cadena de blocs i volatilitat, phishing, smishing i vishing, verificació en dos passos.
- **Ètica.** Banca ètica i criteris ESG, rentat verd, mercats globals.

PER ACABAR

Per pensar

1 Quan deixes diners en un compte, on van a parar? Explica el paper del banc amb el marge d'interessos del cas de 260.000 €.

2 Una oferta té un TIN més baix però una comissió d'obertura; una altra, un TIN més alt i cap comissió. Què compararies abans de triar i per què?

3 A l'episodi, en Dani té un enllaç i trenta minuts. Què faries tu en el seu lloc i a qui ho diries?

Ara et toca a tu!

Repassa, practica i comprova el que has après.

📝 **Resum**

✅ **Test**

👆 **Interactius**

Llibre, presentacions, resums i tests gratis a **josesande.com**